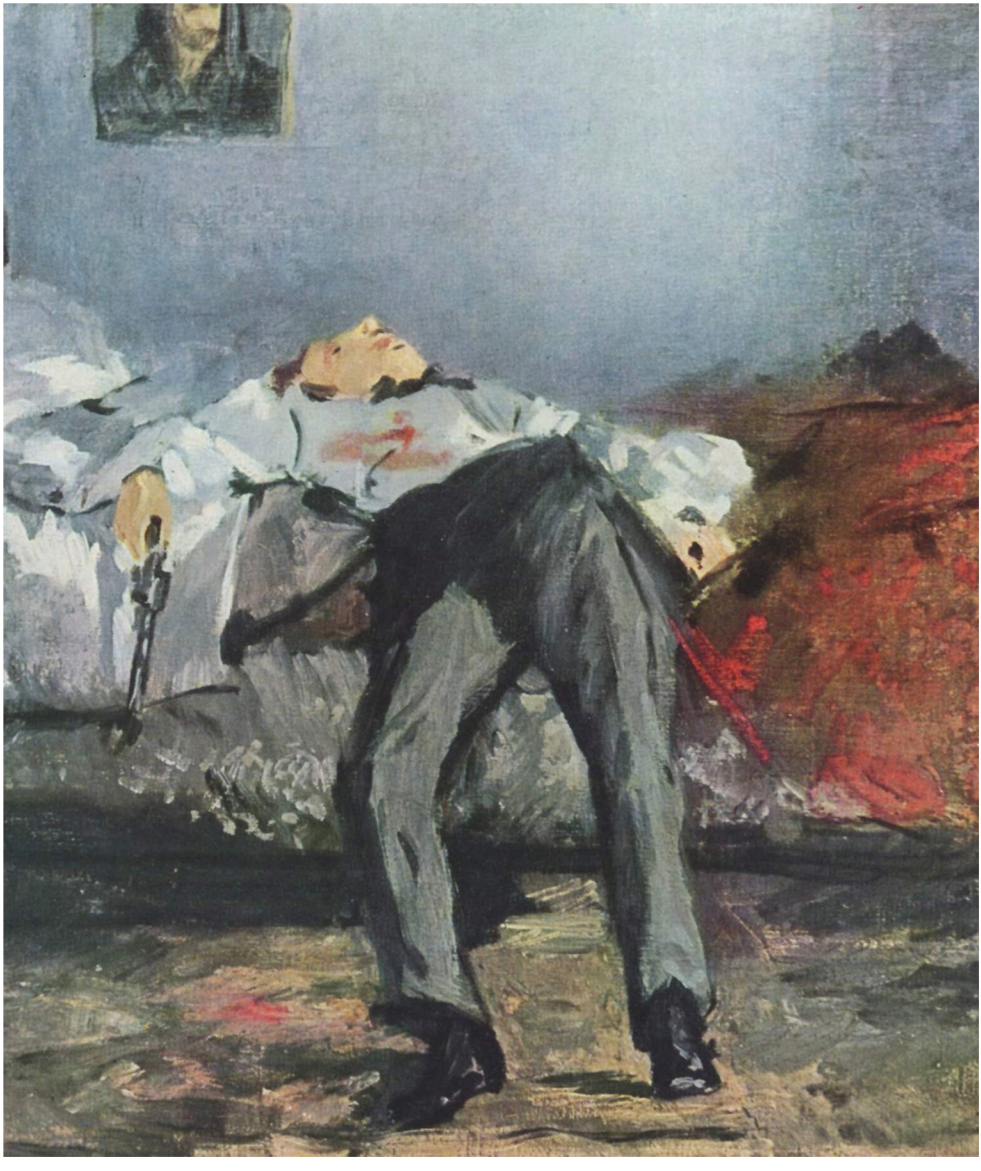
GENÇ WERTHER'İN ACILARI

ROMAN

J. Wolfgang von Goethe

DÜNYA TİLKİ KİTAP KLASİKLERİ

J. Wolfgang von Goethe

GENÇ WERTHER'İN ACILARI

tilki
Kitap

dünya klasikleri
roman

genç werther'in acıları
johann wolfgang goethe

ISBN 978-605-5045-37-1
1.Basım, İstanbul, Eylül 2014, 1000Adet
Genel Seri:55 Dünya Klasikleri:8

Tilki Kitap©
www.tilkikitap.com
www.tilkimagaza.com
tilkikitap@gmail.com

Genel Yayın Yönetmeni: Emrah Çelik
Çeviren: İsa Taşgetiren
Editör: Tayfun Gökbek
Kapak Görseli: Édouard Manet, Le Suicidé
Kapak Tasarımı: Ajans Tilki
Mizanpaj: Kule Mizanpaj
Engin Matbaacılık/Topkapı

genç werther'in acıları

j.w. goethe

4 Mayıs 1771

Ne kadar mutluyum orada olmamaktan! İnsan kalbi ne tuhaf, ne anlaşılmazmış meğer can dostum. Böylesine severken seni, yanı başında hep soluğunu hissederken, seni bırakıp da yüreği hoş olabilmek şimdi… Ne garip bir şeydir bu. Ama şunu da biliyorum: Beni seviyorsun, gidişimi anlayışla karşılayacaksın ve bağışlayacaksın beni. Şu ana kadar ki bütün ilişkilerim, benim bu hassas yüreğimi dağlamak için karşıma özellikle çıkarılmış kaderin cilveleri değil miydi? Ah zavallı Leonore! Benim yine de hiçbir suçum yoktu! Kız kardeşinin edalı ve nazlı tavırlarına tutulup gönlümü hoşça eğlendirirken, onun bu saf yüreğinde böylesine bir tutkunun yerleşebileceğini nasıl bilebilirdim ki! Yine de tamamen suçsuz sayılabilir miyim dersin? Ben de onun hislerini alevlendirmedim mi? Hiç gülünç olmamasına rağmen, yüzümüzde çoğu zaman bir gülümseme bırakan o temiz duygulardan, o saf heyecanlanmaların gün yüzüne çıkmasından hoşlanmıyor muydum sanki? Ben değil miydim o? İnsanlar ne garip. Nasıl oluyor da kendinden yakınıyor, yakınabiliyor insan, anlamıyorum! Artık kendime bir çeki-düzen vereceğime, daha iyi olacağıma dair söz veriyorum sana sevgili dostum. Kaderimin bana sunduğunu -her zaman yaptığım gibi- hesapsızca, her zerresine kadar tekrar tekrar yaşayıp durmayacağım. Geçmişi geçmişte kalacak artık, şimdinin tadını çıkaracağım.

Elbette, sen haklısın dostum. Aslında, insanlar - niçin böyle yaratıldıklarını Tanrı bilir – düşüncesine bağlı kalsalar, geçmişte kalan acıları çağrıştırmak için böylesine zorlamasalar kendilerini, şimdiye sorgusuz sualsiz katlanabilseler, yaşadıkları acılar çok daha az olurdu.

Anneme, işlerini en iyi şekilde yoluna koyacağımı ve bu konuda da ona ilk fırsatta haber ulaştıracağımı söylersen memnun olurum. Teyzemle konuştum. Bize anlatılan o kötü kadını bulamadım

kendisinde. Çok iyi yürekli, neşeli ve tez canlı bir kadındı. Mirasla ilgili annemin yakınmalarından bahsettim ona; o da bana, mirasın kalanını ve hatta istediğimizden de fazlasını hangi durum ve şartlarda verebileceği hakkında düşüncelerini söyledi. Uzun lafın kısası anneme bizi güzel günlerin beklediğini söyle. Daha fazla yazmak istemiyorum bu konu ile ilgili şu an. Ama sevgili dostum, bu ufak mesele bana şunu gösterdi; bu dünyadaki anlaşılmazlığa hile ve kurnazlıktan ziyade, yanlış anlamalar sebep oluyormuş. Hiç değilse, ilk ikisine daha seyrek rastlanıyor.

Burada aslında kendimi pek iyi hissediyorum. Böylesine cennet bir köşede yaşadığım dinginlik, hasta ruhum için merhem gibi geliyor. Ve her şeye canlılık katan bahar mevsiminin güzellikleri, sık sık ürperen kalbimi coşturuyor. Her bir ağaç, her bir çalı bir çiçek demeti gibi. Ve insan, bu güzellik denizinde yüzmek, bütün bunlardan keyif alabilmek için mayıs böceğine dönüşmek istiyor.

Kentin kendisine pek hoş denemez; ama doğanın tanımlanamaz güzelliği dört bir yanını çevirmiş durumda. Bu güzellik, Kont von M.'yi sağlığında, değişik şekillerde birbiri ardına sıralanan ve şirin vadiler meydana getiren tepelerden birinde bir bahçe kurmaya yöneltmiş.

Bahçe gösterişten oldukça uzak ve bahçeye girer girmez insan, burayı işinin ehli usta bir bahçıvanın değil de, burada kendiyle baş başa kalmak isteyen duyarlı bir yüreğin yaptığını fark edebiliyor. İkimizin de en sevdiği yer olan yıkık odada, Kont'u düşünerek epeyce gözyaşı döktüm. Onun eskiden çok sevdiği bu yer, şimdi de benim en sevdiğim yer oluverdi. Yakın zamanda bahçenin sahibi ben olacağım. Bahçıvan, birkaç gündür, bana karşı iyi davranıyor; varlığımdan bir zarar gelmeyeceğini anladı tabii ki.

10 Mayıs günü

Beni şaşkına çeviren bir mutluluk sarıyor tüm ruhumu. Tadını doyasıya çıkardığım tatlı bahar sabahlarına benziyor adeta. Bir başımayım. Sanki sırf, benimki gibi ruhlar için yaratılmış bu yerde olmanın zevkini yaşıyorum. Öylesine mesudum ki, dostum. Böyle dingin bir varoluş duygusuna her şeyimle dalmış olmaktan sanatım da yeteneklerim de zarar görüyor.

Şu sıralar bırak resim yapmayı, tek bir çizgi bile çizemem; ama yine de şu anlarda olduğumdan daha büyük bir ressam olamadım hiçbir zaman.

Sisler yükselirken hemen yanı başımdaki şirin vadiden; tepedeki güneş, ormanın geçit vermez karanlığına gösterirken yüzünü; yalnızca birkaç ışık benim derin ve kutsal mabedime hırsız gibi süzülürken; ben de şarıl şarıl akan derenin kıyısındaki uzayan otların üzerine uzanıp, toprakta yetişen onlarca çeşit otu izliyorum şaşkınlık içinde. Otların arasındaki o küçük dünyanın kaynaşmasını, böceklerin, kurtçukların, akıl almayan sayısız şekillerini kalbimin dibinde hissedince; bizi kendince yaratmış olan büyük ve sınırları belirsiz olan bu gücün, uçsuz bucaksız bir mutluluk içinde yaşamamızı sağlayan, bizi sonsuz hazza boğan bu sevgi kaynağının soluğunu duyumsarım. Evet, dostum! Sonu belirsiz sisler kayboluverir işte o zaman ve tüm alemin gerçek yüzü canlanır gözlerimin önünde, bir sevgilinin hayalindeki gibi düşlerim sonra gökyüzünü. O zaman işte, bir özlem belirir bende ve şöyle bağırırım avazım çıktığı kadar: "Bir dillendirebilsem şu hislerimi! Onlara kağıt üzerinde bir nefes verebilsem. Sonsuz ve yüce bir varlığın aynası olan bu ruhum gibi, kağıt da ruhumun aynası olabilse…"

İşte sevgili dostum, bu beni mahvediyor. Bu hislerin ağırlığı altında giderek yok oluyorum, çırpınmak hiçbir işe yaramıyor.

12 Mayıs günü

Aldatıcı ruhlar mı kol geziyor bu yörede, yoksa içimdeki o sıcak tanrısal hayal gücü mü etrafımdaki her şeyi cennete çeviriyor, bilmiyorum. Bir pınar var şehrin kenarında. Tıpkı Melusine ve kız kardeşlerini tutsağa çeviren o çeşme misali, ben de bu pınarın güzelliğinde kayboldum. Ufak bir tepeden aşağı indiğin zaman, bir kemer karşılar seni. İçeri girip yirmi kadar merdiven inince, aşağıda mermer kayalıkların arasından kaynayan, dünyanın en berrak suyuyla karşılaşırsın. Yukarıda etrafı çevreleyen küçük duvarlar, dört bir yanı gölgeleyen ulu ağaçlar ve hissedilen o serinlik… Tüm bunlar öylesine çekici, o kadar ürpertici ki! Bir saatliğine bile olsa, oraya bir şekilde oturmaya girmişimdir her gün. Kentin kızları su almak için oraya gelirler. Bu, eskiden, kral kızlarının dahi yaptıkları en önemsiz, ama en gerekli iştir. Orada öylece otururken düşüncelere dalarım. Çeşme başındaki ilk karşılaşmaları, bu ilk karşılaşmaların verdiği heyecanı, sonra da evliliklerini canlandırırım gözümde ve çeşmelerin, kaynakların çevresinde her zaman dolaşan iyilik perileri belirir gözümün önünde. Bunları duyumsayamayan bir kişi, yakıcı ve zorlu bir yaz gününde bir çeşmenin serinliğini tatmamış demektir.

13 Mayıs günü

Kitaplarımı göndermeni istiyor muyum diye sormuşsun. Tanrı aşkına sevgili dostum, lütfen uzak tut onları benden! Artık yönlendirilmek, cesaretlendirilmek, şevklendirilmek istemiyorum. Kendiliğinden yeterince kaynıyor bu yürek zaten. Ninni gerek bana şu sıralar, onu da Homeros'ta fazlasıyla buldum. Asi kanımı yatıştırmak için ne çok Homeros okumuşumdur! Çünkü benimki kadar denksiz, daha sebatsız, uçarı bir yürek görülmemiştir. Dostum, bunları sana mı söylüyorum ben? Benim tehlike arz eden sıkıntılardan coşkulu bir sevince; tatlı hüzünlerden acı bir çarpıntıya geçişime şahit olman, senin sıkça katlanmak zorunda olduğun ağır bir yük değil mi? Sırf bu nedenle, hasta bir çocukmuş edasıyla atan kalbimi şımartıyorum ve beni de içine sürüklediği bu şımarıklığa göz yumuyorum. Sen, bunu kimselere anlatma yine de. Çünkü duyduklarında, bunu hoş görmeyecek, büyük bir günahmış sayacak birçok kişi var.

15 Mayıs günü

Bu kentin sıradan insanları artık beni tanıyorlar ve sevmeye de başladılar; en çok da çocuklar. İlk zamanlarda, onların yanına samimi tavırlarla yaklaşıp, dostça bir şeyler sorduğumda kendilerine, bazıları kendileriyle dalga geçtiğimi sanıp, bana kaba davranırlardı. Hiç aldırmadım ama ben bu duruma; ancak daha önceleri çoğu zaman aklımdan geçen şeyi bir anda karşımda buluverdim. Üst tabakanın insanları, kendileri ile halk arasına her zaman soğuk bir mesafe koyuyorlar. Yanlarına birisi yanaşacak olursa, sanki kendilerinden bir şeyler kaybedeceklermiş gibi korkuyorlar. Bazı sığıntı ve kötü niyetliler de var ki, zavallı halkın seviyesine inmeye çalışıp, büyüklüklerini halka daha da yakından duyurmaya çalışıyorlar.

Hiçbirimiz birbirimizin tamamen aynısı değiliz, hiçbir zaman da kimse eşit olmayacak, biliyorum. Ancak, saygınlıklarını korumak amacıyla halktan uzak durması gerektiğini düşünenler ile ölümden korktuğu için düşman karşısında gizlenenler arasında bir fark göremiyorum, ikisi de yerilmeyi hak ediyor.

Çeşme başına gittim geçenlerde. Genç bir hizmetçi kız, merdivenin en alt basamağında dikilmiş, çevresine göz atıyordu. Bir arkadaşını arıyordu muhtemelen, testisini yerden alıp başına koymaya yardım edecek. Aşağıya inip, yüzüne baktım:

"Yardım edeyim mi, genç bayan?" dedim.

Bir anda kızarıp bozardı:

"Yok, yok, beyefendi, zahmet etmeyin siz." dedi.

"Ne zahmeti." dedim ben de, başının üzerine halkayı yerleştirdi, yardım ettim ben de.

Yastık başlığı yerleştirdi, ben de ona yardım ettim. Teşekkür edip, merdivenleri çıktı ve gözden kayboldu.

17 Mayıs günü

Çeşit çeşit insanla tanışmama rağmen, henüz bir çevre edinemedim. Herkes seviyor beni ve ilişki kuruyorum. Halkın takdir ettiği, arayıp sorduğu biriyim de. Her ne kadar pek vakit geçirmiş olmasam da, onlardan ayrılmak insanın içini burkuyor. İnsanların burada nasıl olduklarını sorarsan, yanıtım şu olur: her yerdeki gibi! Nereye gitsen insan dediğimiz varlık hep aynı, pek tekdüze. Birçoğu, zamanın büyük bir bölümünü karın doyurmak için harcıyor ve geriye kalan ufak bir kırıntı özgürlükten de öylesine sıkılıyorlar ki, ondan kurtulmak için türlü türlü şeyler yapıyorlar. Ah şu insanların yazgısı!

Gerçi, bu yörenin halkı oldukça iyi insanlar! Bazı zamanlarda unutup kendimi, zevke dalarım onlarla beraber. Bazen, insanların hafızalarında zevk olarak kazınmış şeyleri yapmak, keyfini onlarla birlikte çıkarmak bana çok iyi geliyor. Bütün samimiyetim ve içtenliğimle şakalaşırsam; uygun bir zamanda araba gezintisine çıkarsam ve buna benzer şeyler yaparsam memnun oluyorum. Ancak kullanmaya kullanmaya pas tutan, körelen ve dikkatlice korumak zorunda olduğum daha birçok gücün içimde saklandığı aklıma gelmemeli. Kalbimi öyle sıkıştırıyor, o kadar nefesimi kesiyor ki bu. Fakat anlaşılmamak hepimizin kaderi.

Gençliğimin biricik sevgilisinin yitip gitmesi! Ah, hiç tanımasaydım keşke. "Sen bir budalasın!" diyorum kendi kendime. Çünkü hiçbir yerde olmayanı arıyorsun.

Ama bir zamanlar, sadece benimdi o, olabileceğim her şeyiydim onun, kalp atışlarını hissetmiştim, Bu ulu varlığın huzurunda, kendimi aşmış, en yüksek mertebeye ulaşmıştım. Gücümü son noktaya kadar kullanmış, zorlamıştım. Ruhumda el değmemiş zerre bir güç kalmış mıydı ya Rab? Kalbimin bütün dünyayı kucaklayacak kadar büyük olan gücünü, onun yanındayken göstermedim mi?

Onunla yaptığım konuşmalar -en ince duyumsamalardan, kötü alışkanlığa kadar bu konuşmaların hepsi- bir dehanın izlerini taşıyan,

yaratıcı bir zekanın sonsuz bir dokunuşu değil miydi? Peki ya, şimdi! Ah, onun benden ileri olan yaşı, daha önce aldı götürdü mezara onu. Hiç unutmayacağım onu, sarsılmaz karakterini, yüce sabrını.

Birkaç gün önce genç V. ile görüştüm; mutlu görünen, açık yürekli bir genç. Akademiden henüz mezun olmuş. Öyle pek bilgili görünmemesine rağmen, herkesten daha iyi olduğunu düşünüyor. Duruma bakılırsa, bilgisi var, epeyce uğraşmış ve ancak bir şeyler öğrenebilmiş. Resim yaptığımı ve Yunanca bildiğimi (buralarda en önemli iki göktaşı) duyunca, yanıma geldi. Batteux'den Wood'a, Piles'den Winckelmann'a kadar tüm bildiklerini ortaya koydu. Sulzer'in kuramını, onun ilk bölümünü sonuna kadar okuyup bitirdiğini, ayrıca elinde Antik dönem araştırmalarını içeren Heynen'den bir metne sahip olduğunu defalarca vurguladı. Konuyu değiştirdim, pek oralı olmadım.

Bir adam daha tanıdım burada, Prens'in yargıcı. Temiz ve açık yürekli bir insan. Dokuz çocuğu varmış ve onu çocuklarının arasında görmenin oldukça hoş olduğunu söylüyorlar; özellikle en büyük kızını anlatmakla bitiremiyorlar. Evine davet etti beni, fırsat bulur bulmaz ziyaretine gideceğim. Buradan bir buçuk saat kadar uzaklıkta, prense ait bir av köşkünde ikamet ediyor. Karısının ölümünün üzerine, şehirdeki evinde kalmak ona acı verip sağlığına dokunduğundan, oraya taşınmak için izin almış.

Bunun dışında birkaç gülünç insan da çıktı karşıma. Bu adamların hiçbir şeyleri, özellikle de sözde dostluk gösteri çekilmiyor, dayanılmaz şeyler. Hoşça kal! Mektubun bu sefer hoşuna gideceğini düşünüyorum. Bol havadis var, bolca haber.

22 Mayıs günü

Bazılarına göre, hayat bir rüyadan ibarettir. Bu görüş benim de devamlı hayatımı meşgul ediyor. Bakıyorum da, İnsanın yaratıcı ve araştırıcı gücü dar bir çerçeve içine hapsedilmiş. Tek bir amacımız var: Şu zavallı varlığımızı idame edebilmek, olmazsa olmaz ihtiyaçlarımızı giderebilmek adına. Yaptığımız başka hiçbir şey yok. İçimizde duyduğumuz avuntu, düşsel bir tevekkülden, bir boyun eğişten ibaret. Zindanın içine sıkışıp kalan, duvarlarına renkli biçimler ve ışıklı umutlar çizen mahkumlar gibiyiz.

Bütün bunları düşündükçe Wilhelm, fikir yürütemez oluyorum. Kendi içime dönüyor ve orada bambaşka bir dünya buluyorum! Canlılık ve hayattan daha çok, seziş ve koyu bir hevesle duyulan istekler hakim dünyada. Duyularımda farklı farklı imgeler yüzüp duruyor, ben de derin bir düşteymiş gibi gülümseyip, düşüncelere dalıyorum.

Çocuklar neyi, niçin istediklerini bilmezler. Bütün eğitimciler de aynı fikirdeler bu konuda. Ancak yetişkinler de, tıpkı çocuklar gibi, bu dünyada sendeleyerek ilerler; nereden gelip nereye gittiklerini bilmezler. Gerçekçi hedeflere doğru yürümezler de; bisküvi, pasta ve çörekler ile avunur, yönetilirler. İnanması zor elbet; ama bu durum gerçekten çok açık.

Bu konuda ne diyeceğini biliyorum aslında. İşte itiraf ediyorum sana. Dünyanın en mutlu insanları kimlerdir biliyor musun? Bir çocuk gibi gününü gün eden, oyuncak bebeklerini yanlarında sürükleyen, onların elbiselerini değiştiren, annelerinin şekerli ekmeği sakladığı dolabın etrafında sessiz sessiz dolaşan, en sonunda birazını eline geçirince, avurtlarını doldurarak onu yiyen ve sonunda "Biraz daha! Biraz daha!" diye bağıranlar. Bunlar talihli insanlardır. Değersiz uğraşlarına ya da basit heveslerine şaşaalı isimler vererek, bunları insanoğluna, sanki onların refahı ve kurtuluşuymuş gibi gösterenlerin de keyfine diyecek yoktur. Böyle yapabilene ne mutlu! Ama alçak gönüllülük içinde, bu işin nereye varacağını sezen, ufacık bahçesini

GENÇ WERTHER'İN ACILARI

J. Wolfgang von Goethe

Yazıldığı dönemde intiharları tetiklemiş bir dünya klasiği. Genç Werther ve aşkı yüzünden çektiği tarifsiz acılar...

DÜNYA tilki Kitap KLASİKLERİ

www.tilkikitap.com
TilkiKitap
@TilkiKitap

www.tilkimagaza.com
Online kitap satış sitesi.

ISBN: 978-605-5045-37-1
9 786055 045371

J. Wolfgang von Goethe /// GENÇ WERTHER'İN ACILARI